

Revista

Roagă pe toți cărturarii satelor să anunțe Direcțiunea Muzeului Regional al Dobrogei (Primăria Municipiului Constanța) dacă pela săpăturile ce fac sătenți pentru fântâni sau becturi, ori prin eventuale surpări de maluri, găsesc anumite obiecte vechi, vase, opaițe, pietre cu inscripții sau alte lucruri care s'ar părea că prezintă interes pentru muzeu.

ABONAMENTE:

De susținere 100 lei anual.

Redacția și Administrația: Str. I. Lahovari 105,
Constanța.

Domniei-Sale
Domnului _____
Com. _____
Jud. Constanța

Prețul Lei 10

GANDURI DELA MARE.

Revistă culturală regională.

Condusă de Titus Cergău.

MOTO:

Sunt așiați care lasă mounțe
și așiați care lasă gânduri.

N. IORGA.

Dorim să contribuim cu toată puterea noastră de muncă la ridicarea meleagurilor noastre dobrogene, făcând cunoscut trecutul, redând prezentul și căutând a face și modeste preconizări asupra viitorului, situându-ne astfel printre revistele regionale ale țării.

Cuprinsul.

Biruința Domnului Hristos, de preot Const. Popescu.

Iernile lui Ovidiu, de profesor Radu Vulpe.

Noapte Pontică, de Gr. Sălceanu.

Contraste dobrogene, de Gh. Tomulescu.

Constanța culturală, de Traian Marcu.

Psihoza războiului, de prof. Gr. Someșanu.

Teatru școlar și sătesc, de I. Dumitrescu-Frasin.

Origina satului Sibioara, de Titus Cergău.

Primind acest număr, rog pe d-nii colegi să ne răspundă dacă acceptă abonamentul și colaborarea la revista noastră.

Rugăm pe d-nii învățători să ne trimită istoricul satelor unde locuiesc, amintirile bătrânilor dobrogeni și unele legende locale, cari interesează în mod cu totul special pe mulți cercetatori ce le vor prețui la justa lor valoare.

T. C.

Institutul de Arte Grafice «Albania» — Constanța

Biruința Domnului Hristos.

Mă gândesc la acest lucru că suntem în preajma Sfințelor Sărbători ale Invierii. Mă mai gândesc că de această biruință s'au bucurat primii creștini, cari s'au născut pe pământul dobrogian, încă din sec. I.

După cum se arată din rândurile istoricului Pliniu către împăratul Traian, aci, în Dobrogea, era o fierbere religioasă. Și, evident, biruința a fost a creștinismului. Și nu știu dacă într'altă parte a țării vom merge cu atâta siguranță în adâncul trecutului nostru de Români și de creștini, cum mergem în Dobrogea noastră.

S'ar pune întrebarea: cum de afirmăm acest lucru cu atâta siguranță? Apoi pântecul pământului dobrogian ne dă la iveală morminte, lucruri sfinte, biserici (Axiopolis, Adamclisi), care întăresc origina și creștinătatea Românilor.

Vreau însă să spun că aceasta biruință este șerpuitoare și vremelnică. De această biruință se bucură numai națiunea română, pe când celelalte popoare sau se desinteresează sau poartă vrăjmășie neîmpăcată împotriva ei.

În intențiunea mea este să scriu câteva rânduri de o altă biruință a lui Hristos, care a sguđuit pământul; care a a bucurat și a înălțat inima întregii omeniri: *este biruința Mântuitorului asupra morții.*

Sărbătorile Sfintei Invieri nu cunosc dureri, pentru că Victima a fost triumfătoare. Toate apăsările, chinurile și durerile Sale sunt înghițite de fericirea și gloria nesfârșită a biruinței lui Hristos. De douăzeci de veacuri se studiază acest eveniment unic în istorie, fără să se scadă cu ceva, din măreția sa.

Trei puteri mari sunt, care guvernează lumea: banul, politica și forța; banul care pervertește conștiința, — politica ce o rătăcește, — forța, care o apasă. Și, când o singură putere te cutremură — nu mai putem vorbi de concertul acestor trei, cari te copleșesc și te nimicesc!...

Lucrurile acestea se pot vedea în cursul pătimirilor Mântuitorului nostru. Era om pe pământ, luat ca jintă pentru a fi doborât; un Om sărac, care n'avea nici unde să și ascundă capul; un om, care nu șerpuia în viață, care nu se ascundea pentru că să și exprime gândirea sa; un om slab, care n'avea

arme și care nu era înconjurat decât de doisprezece țărani, neputincioși și fricoși.

În schimb era un Om desăvârșit. În predica și purtarea Sa, nu era nimic în care să se arunce sulita răzbunării; nu predicase decât adevărul și nu făcuse decât binele. Din viața și din cuvântul Său, nu țăsnea decât iubirea. Și atunci, cum să vii dintr'odată să te arunci asupra acestui Om?

Evident, banul este cel ce poate hâțâna mintea omului. Nu era nevoie să te duci cu el în mână, ca să găsești trădătorul. El însuși se prezintă cu fața vrăjmașilor lui Isus și, cu ochii pierduți, cu aerul său viclean, propune negustoria infamă: «Ce mi veți da, pentruca să vi-l dau?» Și împăcarea s'a făcut repede cu suma de trezeci de arginți. Rămânea numai de a fi scomornite câteva mărturii false, ca acuzația să se producă.

Acum vine rândul lui Pilat. Acestuia i se cunoșteau slăbiciunile: erau ambițiunea de a parveni și teama de a nu-și scădea valoarea în fața stăpânirii romane. Și tocmai lui Pilat i se prezentară vrăjmașii, de a vedea pe Isus, ca pe un pericolos ce a răsvrătit o lume, de la Galileia până'n Ierusalim. Ce era să facă atunci Pilat? Să amâne de azi pe mâine pedepsirea sau să scape pentru totdeauna pe acest nevinovat? Asta nu se putea, pentrucă îl pândeau disgrația. A trebuit atunci să cedeze, ceea ce ne dă să înțelegem cum a rătăcit politica mintea unui om ca Pilat.

Odată ce Pilat a fost câștigat, nu mai era vorba ca forța romană să nu vie, de a contribui la toată drama lui Isus. Vin patimile, răstignirea pe cruce și moartea Mântuitorului nostru.

Zadarnic însă. Când vrăjmașii au crezut că vor avea biruința, *Hristos a înviat!*...

Hristos este Dumnezeu prin spiritul Său. Prin acesta a biruit și ne-a răscumpărat pe noi.

Dacă strămoșii noștri au lăsat urme în pământul dobrogean, ca și în restul Țării noastre, de respect și de iubire față de Tatăl ceresc, ce ne rămâne nouă, strănepoștilor, în vremea de acum?

Noi să biruim păcatele, ca generația de mâine să și întoarcă ochii spre noi; să se însuflească; să spună din adâncul convingerii: că *într'adevăr Hristos a biruit și a înviat în noi.*

Spre lupta aceasta: de desrobire și de înfrângerea păcatului să se găsească chiar azi creștinul, ca și între noi să se vadă sinceritatea credinții, când răspundem că: *Adevărat a înviat Hristos!*...

Preotul Const. Popescu.

IERNILE LUI OVIDIU.

Când e vorba să se caracterizeze asprimea unei ierni excepționale, adesea se întâmplă să auzim această expresie devenită aproape populară: e una din iernile lui Ovidiu! Nu se poate o mai simbolică pomenire pentru neîntrecutul poet roman, care acum aproape două mii de ani a pătimit pe țărmurile Dobrogei noastre. Fiindcă nimeni dintre marii scriitori ai antichității nu a redat o imagine mai vișuroasă și mai impresionantă a iernii ca el. Nimeni dintre filii Italiei de atunci n'a suferit mai dureros ca Ovidiu groaza singurătății în mijlocul crivățului.

Se născuse la Sulmona într'o vale veselă din Apennini, cu verdețură și flori și cu izvoare multe. Trăise cea mai mare parte a vieții la Roma, sub cerul limpede și cald al Latiumului. Răsfățat al muzelor, tinerețea și-o petrecuse în bucuria gândului pentru tot ce era frumusețe și armonie. Alcătuisese opere vestite, scântietoare de spirit, cântând fie dragostea, fie tradițiile bătrânești, fie întâmplările minunate ale zeilor. În vremea lui era unul din cei mai mari poeți ai lumii.

Dar, pe când pășea spre inserarea vieții, printr'onăprăsnică schimbare a destinului, avea să ispășească într'un surghiun trist și sbructumat anii de desfătări și pace ai tinereții. O poruncă neîndurată a împăratului August îl pedepsi să-și părăsească patria și familia și să pornească pe drumul lung și greu al surghiunului, la Tomis, în țara Geților. Pricina urgiei nu ne va fi niciodată cunoscută. Inșiși poetul spune că trebuie să o țină în taină. Va fi luat parte fără să și dea seama la vre-o intrigă delicată dela curtea împărătească, va fi supărat pe

împărat cu versurile lui îndrăznețe, tot ce putem ști e că nefericitul poet și-a plătit vina cu mult amar.

Pe vremea aceea, Dobrogea nu făcea parte din împărăția romană. Locuitorii ei erau Geții plugari și păstori și negustorii Greci din cetățile dela mare, și unii și alții necajii de năvălirile dese și pustitoare ale barbarilor de peste Dunăre. Legiunile romane nu se statorniseră încă prin aceste meleaguri. Nu se auzia năcăteri limba latină, Roma era cunoscută aci doar prin faima ei. Ne putem închipui ce grea osândă trebuia să fie pentru un cetățean roman, pe deasupra un suflet gingaș de poet, să trăiască singur prin asemenea locuri.

Dar ce l-a impresionat mai mult pe Ovidiu, ceea ce l-a făcut să sufere mai mult decât singurătatea, decât dorul de Roma și de ai săi, a fost strășnicia iernilor dobrogene. Când a poposit la Tomis, după săptămâni întregi de călătorie peste valurile înfuriate ale Adriaticei și ale Egeei și apoi pe drumurile pline de primejdii ale Traciei, iarna era în tolu. Cumplită i-a apărut poetului sulmonez Dobrogea noastră sub șuerăturile viforului. Nămeții printre cari își țara trupul firav, sleit de oboselile călătoriei, viscolul aprig care îi bictuia fața, privirile fioroase ale țaranilor Geți cu bărbile netunse și înghețate, îmbrăcați în cojoace miștoase, cu tolbele de săgeți în spinare, i-au lăsat în suflet o desnădejde adâncă ce nu l-a părăsit până la sfârșitul vieții, nici chiar după ce a cunoscut primăveri dobrogene cu zămbete de flori și verile dogoritoare dela șarmul mării. N'a mai putut uita nici odată pustietatea albă a stepei sub ninsoare și nici mugetul Pontului Euxin frământat de valuri uriașe cu spume de ghețuri.

A trăit la Tomis tot restul vieții lui nefericite, în totul nouă ani. Era la o vârstă înaintată. O viață întreagă nu cunoscuse decât soarele dulce al Mediteranei și palatele somptuoase dela Roma, desfătându-și sufletul printre cărți și prieteni, iar acum trebuia să părăsească nădejdea unui traiu tihnit pentru a lupta cu un climat neprietenos, singur printre străini de alte limbi, între niște ziduri modeste neconținute amenințate de barbari. Uitarea prietenilor de altădată și neîndurarea împăratului îi istoviau inima.

Unică mângăiere în acești ani de chin i-au fost mu-

zele credincioase. Precum cântase altădată bucuriile oamenilor și ale zeilor, cu același dar și-a găsit coarda potrivită suferințelor de acum. Intre zidurile tomitane, ale căror temelii stăruesc până azi sub bulevardele Constanței, și-a compus Ovidiu *Tristiile* și *Ponticele*, cele două opere de poezie îndurerată. Prin ele și-a plâns destinul, împărtășind lumii mâhnirea nespasă a muritorului năpăstuit de zei după ce fusese alesul lor și zugrăvind pentru eternitate în versuri măestre asprimea și tristețea vieții din Dobrogea de atunci, «loc decât care nu e altul mai trist pe pământ», precum spune.

Nouă au fost la număr iernile pe care Ovidiu le-a îndurat la Tomis. Cu câtă strângere de inimă va fi primit sosirea fiecăreia dintre ele, cum se va fi cutremurat la auzul crivășului sălbatec care sfâșia văzduhul, ne putem da seama nu numai din faptul că la fiecare val de ger trupul său slab era covârșit de boală, dar și din fiorul de desnădejde ce se desprinde din pasagiile despre iarnă ale *Tristiilor* sale. În deosebi elegia numită «*Iarna la Tomis*» e vestită pentru plasticitatea imaginilor și pentru impresia puternică pe care o produce. Firește, aceste însușiri se impun cu toată forța lor numai celui ce îl citește pe Ovidiu în original, în latinește. Cum însă nu toți cunosc atât de bine această limbă a strămoșilor Români, încât s'o înțeleagă repede, preferăm să cităm aci câteva pasagi din traducerea datorită marelui Hașdeu.

După ce a vorbit de barbarii cari înconjură Dobrogea amenințând-o neîncetat cu prădăciunile lor, Ovidiu continuă :

„Vai însă, când sosește posomorita iarnă
„Rânjind grozava-i buză și când începe gleba
„A încărunți cu încetul sub marmura de ger !
„Și crivășul pornește și neaua umple Nordul
„Și cade, cade, cade, nici soarele, nici ploaia
„N'o mai topesc acum, căci frigul o 'mpietrește ;
„Și până să dispară un strat, s'așterne altul,
„Șadesea 'n aste cuiburi de ghețuri îndesate,
„Privești într'o grămadă zăpezi de două ierni.
„Și-atâta-i de cumplită furtuna deslănțată
„Încât răpește case ducându-le departe
„Și turnuri maiestoase în praf le risipește.

„Se zgudue atuncea din temelie polul,
„De spaimă se înfioară sălbatecele ginți !
„Și barbarul îmbracă nădragi și piei informe,
„Cât din a lui făptură d'abia se văd obrații;
„Dar până și prin blană dă gerul cu putere;
„Și pulberea de ghiață pe barbă scânteiază ;
„Și te cuprinde groaza când sloiuri cristaline
„Se 'nchiagă printre plete și se ciocnesc cu freamăt
„L'a capului mișcare; și 'n vas înghiață vinul
„De-l scoți în bolovani, păstrând figura oalei
„Și 'n loc de-a soarbe spumă, mănânci bucăți de vin“.

„Să mai descriu eu oare, cum râurile toate
„In poduri le preface suflarea cruntei ierni ?

„Când ur'ășul Istru, pe care nu-l întrece
„A Nilului lărgime, acuma se sbârcește;
„Și face-o scoarță tare și pe furiș sub dânsa
„Se scurge 'n toiul mării prin cele multe guri.
„Pe unde mai deunăzi plutea corăbierul,
„Ș'alunecă piciorul săltând fără sfială;
„Și-a calului copită izbește cu răsunset
„In lespezi făurite de colosale valuri;
„Și boii fără frică p'această nouă punte
„Sub care stau închise prăpăstii desfundate,
„Alene trag căruța Sarmatului nomad.

„De necrezut, și totuși eu am văzut chiar marea,
„Chiar marea încătușată d'un bloc imens de ghiață,
„Tăcută, neclintită, sub țeasta-i lunecoasă ;
„Și n'am văzut-o numai, dar am umblat eu singur
„Pe culmile marine călcând ca pe țărână.

„Respins de ger, delfinul tot în zadar se încearcă
„In aer să tresalte p'a mării suprafață ;
„Și vântul dela crivăț, trântindu-se cu sgomot
„Turbează făr' să poată un val din loc să miște ;
„Și vasele ca 'n cercuri de marmură cuprinse
„De ghiața ce le încinge, stau țepene : vâslașul
„Talazurile dure acum nu le despică ;
„Și 'n unda degerată, cu capete afară
„Vezi peștii ce se 'ncrustă, și unii mai trăiesc !»

Ne oprim aci. Afirmașunile lui Ovidiu despre iernile dobrogene de multă lume au fost puse la îndoială. Încă din vremea lui, prietenii din Italia îi admirau măiestria versurilor, se uimiau la grozăvia gerurilor descrise, dar nu le considerau de cât ca efectele foarte izbutite ale unei imaginații de poet genial. Cât l-a îndurerat pe nefericitul Roman vestea acestor ecouri false ale suferințelor lui ! Cât a strigat, cât a scris, că totul nu era decât adevăr, cumpănitul adevăr ! Dar, în zadar. Cine la Roma putea crede că este cu putință ca peste fluviul să umble carele, ca vinul să fie spart în bulgări, ca valurile mării să incremenească înghețate ?

Și astfel, la suferințele lui se adăuga neînțelegerea unei lumi întregi. Impăcarea împăratului, pe care o ceruse în atâtea din versurile lui nu i-a venit niciodată. Necrezute, plângerile lui nu îndușeau, ci împietriau inimile. Cassandra, profetesa necrezută dela Troia, nu avușese un destin mai trist.

Ovidiu n'a mai văzut niciodată Roma și nici pe soția lui iubită, pe care cu atâta dor o chema într'una din *Tristii*.

În a noua iarnă a exilului său, tot atât de înfricoșătoare și de mohorâtă ca și cea în care poposise la porțile tomitane, Ovidiu, covârșit de boală și de tristeță, a închis ochii, trimițându-și spre zei sufletul cu o ultimă imagine de Get hirsut, cu un ultim șuerat de crivăț, cu un ultim gând pentru Roma. Plâns numai de străini, de Greci și de Geți, fără nimeni dintre ai săi, a fost înmormântat cu mare pompă lângă porțile cetății. Cenușa lui poate a rămas acolo, cinste nepieritoare pentru pământul nostru getic.

Printre multele descoperiri de monumente tomitane din Constanța de azi nu s'a întâmplat încă să fie și aceea a mormântului lui Ovidiu. Dar pe o piață a municipiului, acolo unde a fost altădată centrul cetății elene, nașta noastră latină s'a învrednicit să înalțe marelui poet o statuie frumoasă, împodobită cu aceste versuri pe care ni le-a lăsat chiar el în chip de epitaf :

„Aci zac eu, cântărețul iubirilor dulci,
„Naso poetul ; pierii din pricina geniului meu ;

„Iar fie, celui ce treci, dacă vreodată ai iubit, să
nu-ți fie cu greu
„Să zici: în pace să doarmă oasele lui!”

Radu Vulpe.

NOAPTE PONTICĂ.

*Jilțul în flacăra focului, rumenă floare te-arată;
Vezi pe ferestre cum vine de valma o mare nspumată;
Fumegă în irii, scântee negura, apele sună,
Mările tremură, taie pustiile stafii de lună.*

*Lunecă năvile, flueră, spintecă apele mării
Și cataracte de valuri s'aruncă, se'nvolbură, tună,
Vâjje, spumegă, șueră, fâșie'n noaptea pierzării,
Glasul pescarilor, toate s'amestecă, fierb în furtună.*

*Rupe odgoanele. sgâlțâie pânzele muntele spumei...
Parcă s'apropie ceasul potopului, stingerea lumei.
Cheiul de marmură spulberă apele până la ceruri,
Scârțâie frânghia, punțile scârțâie prinse de geruri.*

*Brațele umbrelor aprig se'nlănțuie'n golful albastru,
Urlă sirenele și depărlările'n muget răspund,
Farul s'aprinde în negura zărilor fără de fund,
Svârle în haosuri cercuri de fulgere, flăcări de astru.*

Gr. SĂLCEANU.

(Din volumul „Fierbea as noapte marea“)

Contraste dobrogene.

Nimic nu contribuie mai mult la iubirea de neam și țară, decât cunoașterea și înțelegerea trecutului glorios al strămoșilor noștri, a frumuseței și bogățiilor pământului pe care ei l-au stăpânit. Sub acest raport, Dobrogea, — mai mult ca oricare alt colț al pământului românesc, — are darul să ne desvolte aceste simțiminte, pentru că:

Din toate colțurile țării noastre, Dobrogea este cea dintâiu care intră în lumina istoriei, cu aproape 600 ani înainte de Hristos. Dobrogea este pământul unde infiltrarea romană începe cu 100 ani înainte de cucerirea lui Traian; iar după retragerea armateilor lui Aurelian, este singura provincie din hotarele noastre care rămâne încă multe sute de ani sub stăpânirea și influența romană.

Dobrogea este — astfel — leagănul românismului și dacă adăugăm faptul că aici a propovăduit Sf. Apostol Andreiu, ea este fără îndoială și leagănul creștinismului nostru.

Pentru cercetători ai oricărei ramuri de știință, însemnătatea Dobrogei stă în raport indirect cu mica sa întindere. Într'adevăr, nicaieri pe cuprinsul pământului românesc, ba am putea zice chiar pe cuprinsul Europei, nu se găsește în afară de vechea Eladă — o atât de mică porțiune de pământ, cu o atât de mare însemnătate, în orice domeniu de cercetare al științei. Dar... contrastul nu se mărginește numai aici; vom urmări în rândurile de mai jos, o serie întreagă de contraste, specific dobrogene.

a) *Din punct de vedere fizic:* Dobrogea ne prezintă prin bătrânele urme ale munților Măcinului, pământul cel mai vechiu din Europa; iar prin delta Dunării, care înaintează necontenit în mare, Dobrogea ne prezintă cel mai nou pământ ce se înalță sub ochii noștri.

b) *Ca forme de relief:* Munții Măcinului ne prezintă relieful alpin și stânci vulcanice în vecinătatea întinselor câmpii, a stepei dobrogene, a bălților, a mlaștinilor și a mării, iar dacă cineva ar privi delta Dunării din avion, ar avea negreșit impresia că aici «apele încă nu s'au despărțit de uscat».

c) *Ca frământări:* Horstul dobrogean este masivul nordic care a rămas după prăbușire «să respire încă de trei

patru ori, ca un piept uriaș¹⁾, născând prin aceasta diversele forme de relief dimprejur. Ca urmare solul dobrogean prezintă pe o suprafață neînsemnată aproape toată gama rocilor și a tuturor stratelor pământului din cele mai îndepărtate timpuri și până în zilele noastre.

d) *Ca structură*: la nord găsim șisturile cristaline verzi alături de granitul roșu dela Turcoaia și Iacobdeal, diferitele varietăți de cuarț iar mai la sud de linia de fractură Pece-neaga-Camena, toate soiurile de calcaruri, dela cel jurasic (la Hârșova) la cel sarmatic (la Canara) sau la cel cretacic dela Murfatlar. Așa dar dela granitul cel puternic la creta cea sfărâmicioasă, dela nisipul mării la nămolul alific depe fundul lacurilor, dela stâncile vulcanice cristaline la rocile sedimentare și aproape pretutindeni mantaua lutului galben se așterne peste nesfârșitele calcaruri dobrogene. La nord muntele cu toate aspectele lui își trimite spre mare ultimele ondulări a celor cinci dealuri (Beștepe), la mijloc o scobitură de șea brăzdată de ridicăturile uniforme ale stepei dobrogene, iar spre sud începe platforma prebalcanică, ce se continuă în Bulgaria.

e) *Contrastul climatologic* este și mai izbitor. Dobrogea ne prezintă veri caniculare și valea fără iarnă, alături de iarna lui Ovidiu — care se plângea că vinul înghețându-i în oală, era nevoit să mănânce bucăți de vin.

Crivățul de M. N. alunecând pe luciul Mării Negre, se întâlnește aici în Dobrogea cu vânturile calde dela miazăzi, iar sezonistii veniți la Constanța pentru bae de soare, se pot întâlni aci și cu ceața Londrei.

Dobrogea este țara înconjurată de cele mai mari ape, tot aici avem și marile lacuri; dar este pământul lipsit de apa necesară așezărilor omenești. În unele locuri, nici la 100 m. apa încă nu se adună în fântâna satului, seceta e completă; uneori până la 100 zile fără ploae; dar pământul dobrogean cunoaște și revărsări de potopuri, cum s'a înregistrat la Murfatlar în 1923 și la Cara-Omer în vara trecută. Avem dar în Dobrogea un climat excesiv și un climat mediteranian.

f) *Contrastul biologic*: nordul și sudul Dobrogei, adăpostesc frumoasele păduri de stejar ale Babadacului și Deliormanului. Între aceste păduri, se întinde stepa dobrogeană și dunele mișcătoare. Stejarii și teii uriași dela Meidanchioi stau aproape de cerșetorii vegetali. Granița fagului se atinge aici cu granița tisei și a coliliei, marcând marginea mării stepe răsăritene, pe când în apropiere, smochinul, lămâiul și vița de vie neîngropată din Valea fără iarnă, ne indică granița climei mediteraniene.

g) Tot acolo cămila, animal specific deșertului, trăiește în vecinătatea focelor, animale specifice mărilor polare. Vul-

turi de mărimi neobișnuite, amintind pe cei din Cordilierii-Anzi din America străbat adesea alături „paradisul păsărilor”, unde flamingii din Egipt fac vizită rudelor diferite din delta Dunării. Vipera ca nelușă stă aproape de iaculus, corcitura șarpe-lui boa, văzut în jurul Cernavodei. Scorpionul mediteranian se întâlnește în Dobrogea, cu lupul siberian, împăratul nestin-gherit al nesfârșitelor păduri de trestii din baltă și deltă. Somnii și morunii uriași, alături de aterine și caride. Astfel flora și fauna Dobrogei, ca și biologia Mării Negre, va rămâne pentru mult timp un izvor neseecat de cercetări științifice.

h) *Sub raportul antropogeografic*, pământul Dobrogei încă din cele mai vechi timpuri a înlesnit primele așezări omenești. Acest pământ a oferit cele trei condiții de așezare: I). *adăpost*, prin grottele malurilor înalte, prin pădurile, luncile și stușișurile din bălți, II). *Hrana*, care era obținută din pescuit îndeobște cunoscut ca cel mai lesnicios vânat și a III-a *Circulația* cea mai ușoară pe care, — de când lumea, — ne oferă calea apelor. Numai așa se explică, de ce pământul Dobrogei a fost peste secole frământat de atâtea popoare.

«Caracterul de mozaic etnografic al Dobrogei, nu se des-minte în nici una din epocile sale istorice. Așa a fost soarta acestei provincii, așezată la răspântia atâtor drumuri mari. Herodot, Strabo, Ptolemaios, Ovidiu și alți scriitori, precum și săpăturile arheologice, constată ca locuitori permanenți sau trecători, formând majorități sau minorități pe: Geți, Daci, Bessi și Carpi, dintre popoarele tracice; apoi Sarmați, Sciți, Troglodiți, Celți, Peucini, Elini, Romani etc.

Mărturiile evului mediu sunt mai puține; ele însă ne arată în diferite epoce pe: Greci, Huni, Slavi, Bulgari, Pece-negi și alte multe triburi, care au sălășluit o vreme în această provincie.

Din secolul al XII, începe a fi pomeniți și Vlahii, mai târziu Tătarii și Turcii. Astăzi harta etnografică a provinciei este un adevărat mozaic. Alături de Români cari formează majoritatea populației și a căror limbă este limba curentă a țării, avem pe Turco-Tătari, musulmani; pe Bulgari, Ruși, Ucraineni și Lipoveni, Slavi, apoi pe Greci, Germani, Italiani, Găgăuți, Armeni, Evrei și Țigani.

Rasa albă și rasa galbenă; indo-europeni, semiți și mon-goli, latini germani și slavi; creștini ortodocși, catolici și pro-tesstanți, alături de mahomedani și mozaici. O Europă și Asie în miniatură, un uriaș muzeu etnografic viu. Iată icoana rezumativă a lumii dela gurile marelui fluviu.¹⁾»

G. Tomulescu

Institutor

Licentiat în litere și filosofie.

1-2) Prof. Dr. C. Brătescu: „Populația Dobrogei” în „Analele Dobrogei”, anul IX. vol. I, pag. 210.

Constanța culturală.

Frământările genului uman se împart în două categorii ireconciliabile: spiritualiste și materialiste. Idealul unora este profund deosebit de al celorlalți. Cei dintâi consacră întreaga lor putere de muncă unor abstracțiuni superioare, binelui, frumosului, adevărului, îmbrățișând în preocupările lor omnia în întreagă și vizând valori eterne; ceilalți, tot atât de muncitori sunt atrași spre concret, spre personal și egoist și au în vedere efemere bunuri temporale. Viața celor dintâi e mai mult spirituală, a celor din urmă mai mult pământească, lumească. Primii lasă dăre de lumină în urmă, înscriu un nume sau o amintire în istoria culturii, ceilalți, cei mai mulți mor odată cu trupul și lespedează care-i acoperă e prea grea ca să mai răzbată vreun ecou din frământările sterpe ale vieții lor în viitorime.

Pe țărmul nostru pontic categoria celor din urmă e copleșitoare. Goana după cele vremelnice fură și pe cei ce s-ar putea dedica spiritualului etern și rarele glasuri în pustiu sunt acoperite de vuetul valurilor care leagănă corăbiile cu aur.

Literatură? Artă? Știință? Prea neprielnic e nisipul dealurilor dobrogene pentru a face să incolțească această sămânță. Biblioteca municipiului o frecventează zece-cincisprezece copii de școală, nu avem un teatru, o galerie de pictură o revistă reprezentativă care să grupeze talentele provinciei —câci se găsesc fără îndoială— iar teascurile tipografiilor nu scot decât formulare de export și import, bilete de vânzarea vitelor în oboare, și câte-o fișuică politică închinată intrigilor electorale.

Brazda luminoasă de fulger sufletesc încă n'a fășnit cu energia dăătoare de viață de nicăieri. Intelectualii noștri prea timizi stau închiși în chiliile lor și lucrează pentru viitorime de teama de a nu fi striviți de trepidațiile vieții brutale ale celor în goană după averi.

Nu mai e timpul rezervelor. Viața românească sărbătorește în curând al 60 lea an în Dobrogea de nord, depănat în zădărnicii. Energia acestei atât de originale provincii trebuie scoasă la lumină. Și dacă ele singure n'au marele curaj s'o facă, de geaba așteaptă sprijinul sau indemnul celor cari trăesc pentru celălalt fel de viață.

În ogorul acestei activității revista aceasta este mai mult o luminică plâpândă decât prețioasă și bine venită. Adevărata flacăra a biruinței va răsări poate din altă parte, mai deplină și mai făgăduitoare.

De ori unde s'ar ivi însă și oricine ar fi cel ce se va face apostolul acestei înălțări va primi de aici tribut de caldă prețuire, căci în acest câmp al vieții aspirațiile merg către același ideal.

Traian Marcu.

Psihoza războiului.

Neînțelegerile dintre indivizi, ca și cele dintre popoare, vor fi având la baza lor cele două stări de manifestare ale vieții: una materială și alta sufletească; se vor produce aceste certuri dintr'un instinct animalic de a nimici pe cel mai mic, pe cel mai slab și neajutorat: poate natura însăși ne va îndemna să ne războim unii cu alții, după cum ea însăși e în veșnică neliniște și transformare, într'un dezechilibru perpetuu; dar nu-i mai puțin adevărat că războiul are o explicație a sa particulară, e un fenomen aparte, pe care l-am putea numi și: *patologia războiului*! E ceva endemic, ceva morbid în ființa lui de a se produce.

Să vedem: cauze materiale pentru popoarele prolifiche și sănătoase, ar fi înmulțirea populației și micșorarea în raport a teritoriului național, pentru a-i putea sătura pe toți și bine în furnicarul de lume, ce an de an sporește, deci: *expansiune teritorială, conflicte de interese, știrbiri de patrimoniul ale altor națiuni, iar ca urmare: războiul*. Să zicem că motivul acesta într-o câtva ar justifica marșul batalioanelor popoarelor vigoase; având dreptul la o viață omenească și tihnită.

Dar tot atât de adevărat este că și chestiunea aceasta s'ar putea aranja între națiuni fără cea mai mică tensiune, fără ceartă și bătăie; nici o picătură de sânge nevinovat n'ar trebui să se verse, pentru ca bunurile pământului să se împartă—frățește și între toți—după dreptate și echitate. Fiecare națiune să-și considere pe celălalt ca pe o soră—mai mică sau mai mare—indiferent—fiecare semen al unei națiuni să fie luat în seamă ca un frate și toți împreună să formeze o dulce armonie a genului uman, cu tendințe centripete de ajutor și iubire reciprocă.

Recunosc, pentru zilele noastre—acest fel de a vedea lucrurile e o utopie; dar tot atât de just este, că așa ar trebui să fie, sau măcar într'acolo să tindă lumea! Astfel sunt puține speranțe, dacă va scăpa teafără omnia din prăpastia ce i se pregătește!

Și acum să trecem la partea sufletească a războiului. Ei bine, aici intervin și joacă dansul morții absolut toate fenomenele psihologice: din trecut, prezent și viitor. Dela sentiment și orgoliu național — cu nobleța rasei — până la cultul strămoșilor și patriotismul șovin, peste care se suprapune un spirit revanșard, alimentat mereu de ură și invidie; toată gama acestor fenomene se inoculează, zi de zi, în sufletele indivizilor repartizați pe națiuni perfect îngrădite și bine distincte, pentru ca să se formeze acea stare de hipnoză, în care «mediu»-ul neastâmpărat așteaptă, cu înfrigurare, ordinul de atac. *Aici nu mai suntem oameni; am pierdut noțiunea de iubire și frățietate; de-acum totstăpânitoasă e: ura; mirosul plăcut e al sângelui cald; ruinele-l desmiardă și moartea-l delectează pe om; deacuma apare instinctiv: animalul, în cea mai feroce ipostază!!*

Pregătită astfel sufletește națiunea se avântă orbește, luptând pentru falșul ideal pe care i l-au injectat — de fiece moment patriotii — revanșarzi și dornici de cuceriri. Toată bogăția țării, tot avutul național, întreaga lor activitate se consumă în vederea pregătirii de războiu. Nici un ban nu cruță; nici un cuvânt bun nu au pentru alții, nici o dorință nu mai vor, decât: *războiul!*

Priviți în toată lumea — dincoace și dincolo de oceane — în Europa centrală, ca și în America sudică; dela polul nord, la polul sud; la tropice, ca la equator; în longitudine ca și în latitudine — pământul întreg a devenit și zi cu zi se preface într'un arsenal, într'o vastă pulberărie, gata-gata să explodeze. Zeci și sute de miliarde, capital care ar putea fi investit pentru producția de bunuri folositoare omenirii — utilizabile deci — se aruncă, an de an, pe gărla nesecată a înarmărilor la care s'au angajat toate națiunile — chiar și cele mai pacifiste — cu o febrilitate uimitoare și fără precedent în istoria popoarelor!

Războiul viitor va fi un măcel groaznic; va fi «inexplabil» și fără cruțare, chiar și față de cei neînarmați și el va izbucni, va trebui să se aprindă, dintr'un singur motiv — care s'ar pare paradoxal, dar care e real — că acestei acumulări de armătură ucigătoare, va trebui să i se dea — mai devreme, sau mai târziu — cuvenita întrebuintare, deci: *vânătoarea de oameni — războiul!* ca să-și acopere foamea «Moloch»-ul tuturor timpurilor vrea

carne de om, iar setea și-o astâmpără cu sânge!

Având hangarele pline cu avioane și hidro-avioane de bombardament, sau vânătoare — mările și oceanele roind de cufrașate și torpiloare, de mine și submarine; uscatul fiind presărat — în lung și în lat cu linii de apărare sau atac; tremurând sub pasul cadențat al unor războinici, urmași de tunuri și mitraliere, tancuri și motoare, nu se va aștepta altceva decât semnalul de luptă, ca să-și poată îndeplini misiunea pentru care au fost create. Ele nu vor putea sta multă vreme înmagazinate — supuse stricăciunii căci rostul lor e altul. Ele vor trebui să iasă la marea paradă a vânătoarei de oameni, care e războiul.

Iată cum aceste unelte ucigătoare — după ce au fost confecționate — ele înșile vor cere insistent și frezistibil, ca să fie utilizate, căci altfel își pierd valoarea lor de a fi!

Deaceea mi-aduc aminte că un oarecare ambasador, în preajna războiului mondial, ar fi spus: «*dacă nu izbucnea războiul la 1914, Germania exploda dela sine!*»!

La acest miraj al armelor se mai adaugă și tradiția — alt factor psihologic, nu de mai puțină importanță — combinat de astă dată și cu un orgoliu personal, o ambiție nesăbuită, că dacă nu poate întregul Stat Major al unei armate oarecare să figureze în istorie, măcar doi-trei mareșali să se încununeze de gloria faptelor de arme și ca atare să fie trecuți posterității! Fiecare general din prezent își are exemplul și prototipul său în trecut, deci trebuie să-l urmeze, căci — după aceeași tradiție — pe un general din timp de pace, nu-l vom vedea că făcând parte din marii beliduci ai istoriei!

Iată cum se formează legenda și ea cere noi legende pentru ca lui Frederick al II-lea, sau Moltke, — să zicem — să-i urmeze un Wilhelm II, Hindenburg, sau Mackensen, or măcar Göring, sau Von Blomberg; după Noghi, să vină Hujasi; lui Kuropatkin sau Brussilov, să i se alăture Vorosilov și a. m. d. până la infinit și la toate popoarele.

Această situație de veșnică frământare — de continuă legendă și miraj — o numiam eu: *psihoza*, mai bine zis *nebunia războiului!*

Prof. Gr. Someșeanu.

Teatrul școlar și sătesc.

În toate timpurile, teatrul a avut un rol de seamă în educația popoarelor.

În antichitate, Sophocle, Euripide și Eschyle înfățișau pe scenă înaintea vechilor Greci pe eroii legendari cu faptele lor mărețe, insuflând dragostea de cetate, eroism, frumos și sublim. Schiller a contribuit la unitatea Germaniei prin piesele lui cu subiecte istorice. Björnsjerne Björnson, fecior de preot și nepot de țaran, prin piesele lui de teatru, a contribuit la independența politică și mândria conștiinței naționale a poporului norvegian. S'ar putea cita mulțime de exemple pentru a arăta eficacitatea teatrului în educația maselor.

Inceputurile teatrului românesc nu sunt tocmai vechi. Pe la 1806, în casele hatmanului Costache Ghica din București, se juca „Occisio Gregorii in Moldaviae Vodae” („Uciderea lui Grigore Vodă al Moldovei”). Apoi am avut comedianți și echilibriști greci, italieni, francezi, ruși și germani.

Teatrul românesc și-a avut și el evoluția lui. În 1819, s'a jucat «Hecuba» în românește. Atunci s'a auzit limpede pe scenă graiul nostru, mânuit de Ioan Heliade Rădulescu, iar boerul-poet Ion Văcăreșcu a spus poporului :

*«V'am dat teatru, vi-l păziți
Ca un lăcaș de muze,
Cu el curând veți fi vestiți
Prin vești departe duse.
În el năravuri îndreptați,
Dați ascuțiri la minte :
Podoabe limbii voastre dați
Cu românești cuvinte».*

Învățătura poetului a fost ascultată; astăzi avem teatre mari și piese românești bune. Cred însă că, în

această direcție, ne-am îngrijit prea mult de orașe și prea puțin de sate.

Din vechime, țărănimea n'a cunoscut decât «Viclei-mul», «Păpușile», «Capra» și „Haiducul Jianu”. Apoi, în preajma școlilor s'au jucat și se joacă diferite piese de teatru; dar nu toate își ating ținta, iar multe sunt nepotrivite.

O bună parte din lumea satelor nu are încă format gustul pentru teatru. De aceea, nu vom începe cu drame, ci cu comedii, care atrag mai mult.

Piesele de teatru școlar și sătesc trebuie să aibe subiectele luate din viața curat românească, să facă educația maselor populare și, cu ele,—după spusa lui Ioan Văcărescu. — „să îndreptăm năravuri, să dăm ascuțiri la minte și podoabe limbii noastre cu românești cuvinte”. Să fie îmbrăcate în haina formelor frumoase și să insuflă dragostea de țară, de eroism, de frumos și de sublim.

Dacă vrem să facem educația maselor prin teatru, să păstrăm moralitatea în artă, în gesturi și 'n cuvânt. Înături cu realismul pur, cu toate obscenitățile și trivialitățile care n'au ce căuta în mijlocul satelor să otrăvească sufletul țaranului nostru, căutând să înlăture buna cuviință.

„Cupletele” deochiate, care cuprind situații ori accente obscene și triviale, trebuie lăsate pe seama bulevardelor Parisului sau a mahalalelor orașenești, nu pe umila scenă a unei școli de sat, cum mi-a fost dat odată să văd.

Piesele de teatru școlar și sătesc să aibă subiectele interesante, cu intrigi și situații specifice, fie chiar biciuind moravurile rele; dar eroul principal să fie redat simpatic și tehnica să fie în așa fel încât interesul să meargă crescând.

Să se păstreze unitatea clasică de loc, de timp și de acțiune.

E bine să se păstreze unitatea de loc, fiindcă la modestele școli sătești nu putem avea decoruri diferite; iar în privința unității de timp, nu e bine să silim spectatorii neobicinuiți cu teatrul să se ducă cu gândul în mai multe timpuri date. Intriga, desfășurarea și desnodământul, care în marile piese cuprind trei, patru

sau cinci acte, în piesele de teatru școlar nu trebuie să depășească peste două acte, ca să fie accesibile și micilor interpreți și spectatorilor.

Am spus că subiectele să fie luate din viața curată și frumoasă românească, fiindcă s'a observat că, printre piesele de teatru școlar și sătesc ce le avem până acum, multe sunt de factură străină.—așa zisele „adaptări“, - par'că numai Francezii sau alte popoare ar avea o viață proprie, iar noi am fi o monedă stearsă. Prea ne-am învățat să împrumutăm ce e strein!

Să luăm un singur caz: piesa „De-ale lui Păcală“ de C. Frunză, (editura „Cartea Românească“.) Aici nu ne întâlnim cu adevăratul nostru ghiduș, ale cărui nădrăvăni și păcăleli le știe tot poporul. Așa zisul «Păcală» din piesa pomenită mai sus nu este decât faimosul „Eulenspiegel“ din basmele poporului german, după care Johann Nestroy a lucrat o piesă pentru blondul popor nordic, iar C. Frunză a crezut că este bine s'o prelucreze pentru țaranul român. Știm că Nastradin-Hogea al Turcilor, Păcală al nostru și Eulenspiegel al Germanilor sunt frați de cruce, iar poveștile se pot asemana, fiindcă în decursul veacurilor au circulat din gură în gură și dela popoare la popoare; dar noi avem pe Păcală băștinaș în meleagurile noastre și de el trebuie să ne ocupăm.

O latură importantă a teatrului sătesc ar fi și reprezentarea în aer liber. Sub cerul frumos al Greciei, tragediile lui Sophocle și Euripide s'au reprezentat în aer liber. Chiar și la noi, mai de mult, s'a jucat cu succes „Iphigenia în Aulida“, la Sinaia, în mijlocul naturii. Nemerit ar fi ca, și la sate, când se poate, să se reprezinte câte o piesă în mijlocul naturii, - la umbra unor pomi, pe un covor de verdeață, - în decorul clocotului de viață și de frumusețe.

Unele reprezentări teatrale sătești dau și caricatura conducătorilor sufletești ai poporului, cum sunt preoții. În aceste lucrări, păstorii bisericești sunt înfățișați plini de păcate și în posturi ridicole. Se știe că țaranul face o strânsă legătură între preot și credință fiindcă, în mintea lui, acest oficiant este întruparea concretă a religiei abstracte. Batjocorind pe preotul oficiant, nu facem decât să netezim calea sectelor diferite.

În piesele pentru sate ale fruntașului anecdotei românești, - Th. D. Speranția, - găsim subiecte bine alese dar care păcătuiesc prin expunere. Câteva exemple :

I. „Mana vacilor“ este o șarjă împotriva credințelor deșarte: descântece, ghicit în cărți etc. Expunerea păcătuiește din două motive: nerespectarea unității de timp și o falsă interpretare. În această piesă, figurează ca personajii, - puse în carne și oase în fața sătenilor, - doi draci: Michiduță și Aghiută. Ce fac ei în timpul reprezentării? Pun căpestre în capul oamenilor, sar, se dau de-a berbeleacul, au câte un cântar în mână și-și cântăresc coada.

În privința unității de loc: tabloul I arată un drum, al doilea o oadă la cărturăreașă Sița, iar al treilea un alt drum. Într'un sat, e grea reprezentarea unei asemenea piese din cauza imposibilității schimbării decorului.

II. „Ce poate lenevia“ este o șarjă împotriva beției și a lenii, care amândouă duc la hoție și crimă. Bun de tot; dar și aci găsim pe diavolii de Drăcocilă și Michiduță. Ca și în cealaltă piesă, ei umblă cu cârlige în mână, pun piedică oamenilor, se dau și ei peste cap, sar „capra“ pe scenă și pier când cineva își face cruce; ba mai și cântă :

*«Noi dracii toți cari suntem
Din cer îngerii căzuți,
Avem noroc, căci noi umblăm
De oameni nevăzuți».*

După reprezentarea unor asemenea piese, în mintea oamenilor se va înrădăcina și mai mult credința în draci, în puterea lor de a se face văzuți și nevăzuți și câte alte lucruri deșarte. Șarja împotriva lenii, beției, ghicitului în cărți, farmecelor și descântecelor, s'ar putea face fără ajutorul lui Aghiută, Michiduță sau Drăcocilă, ci numai prin intrigă logică, desfășurare reală și desnodământ în adevăr logic, tragic și convingător.

Am analizat piesele de mai sus numai pentru a arăta ce greșeli nu trebuie făcute în teatrul școlar și sătesc.

Inceputul teatrului în masele largi s'a făcut, Gustul poporului trebuie cultivat. Pe calea aceasta să se facă și o educație temeinică a țăranimii.

Ne trebuie cât mai multe piese bune de teatru școlar și sătesc.

Activitatea extrașcolară a învățătorului și dorul de mai bine al celor ce scriu pentru popor, vor contribui mult la ridicarea celor din lumea satelor.

I. Dumitrescu-Frasin.

Origina satului meu: SIBIOARA.

Satul Sibioara este așezat în vestul lacului Tașaul, la 23 km. nord de Constanța. Numele îi vine dela faptul că toți locuitorii înființatori ai satului, sunt din jud. Sibiu. Cu 6 ani înainte, satul se numia Cigrâcci dela vorba turcească «cicârâc», care înseamnă roată de depănat, sau aparat de tras firele pe mosoare. Numele de Cigrâcci i ar veni, se zice, dela un turc bătrân, care făcea «cicârâce». Azi satul este compus numai din Români ardeleni, printre cari și câțiva din județul Brăila și alte părți. Vechiul sat turcesc, în care făcea cicârâce pomenitul turc, nu mai există nici ca înfățișare nici ca loc, el a fost clădit pe ruinele unei mici așezări din antichitate și anume:

Din cercetările arheologului V. Pârvan asupra cetății Ulmetum, se identifică pe o hartă a Scyției Minore, pe la Cigrâcci trecerea unui drum ce pornea dela Tomis (Constanța) prin Canara-Chirișlic spre Ulmetum.

După numeroasele fragmente de cioburi, de oale, se poate constata și astăzi, că la marginea de Nord-Est a satului, pe malul lacului Tașaul, a fost o mică așezare din epoca romană.

Locul unde se află aceste urme, se găsește pe o movilă de pământ argilos cu cenușe pe malul lacului, cu un traseu de zid în jurul movilei, întocmai ca un zid de apărare. Urma zidului înconjurător al acestei movile, precum și diferite fragmente de vase găsite în acel loc, sunt descrise de d-l prof. P. Nicorescu în «Analele Dobrogei», No. 4 din 1922, sub titlul de: «O așezare antică la Cigrâcci», în care d-sa pomeneste și de o inscripție antică în dialect doric publicată în Arheolog. Epigr. Mittel. VII, 20, pusă aici de orașul Hera-

clea, în onoarea guvernatorului Moesiei Inferioare: T. Fl. Longinus Z. Marcus Turbo pe la anul 155 după Hristos.

Prin urmare sus numita inscripție ne indică, cum că această mică așezare greco-romană a dăinuit între anii 106-230 de Hristos; zidul, ale cărui urme deabia se mai văd, pare a fi fost un zid de apărare spre lac contra bandelor de «latrones» (pirafi) din preajma unui mic «vicus» (sat) al cărui nume e necunoscut până acum. Dela 230 d. H. până prin sec. XIII Dobrogea noastră se poate asemăna cu o poartă sau cu un «culoar între Dunăre și Mare, care nu oferea invaziilor barbare decât cetăți în decadență, care n'au putut rezista atacurilor lor».

Chiar dacă această mică așezare antică a fost aproape de mare la 6 km. și la aceeași distanță de vicus Clementinus. (Ferdinand I), se șterge orice urmă de a fi fost locuită. Că ar fi fost ceva în timpul vitejilor noștri voievozi Tatu, Sacea, de cari pomeneste Ana Comnena și despre «Vlahii din părțile de către Marea Neagră» nu am putut găsi nimic în nici o traducere, care ar fi putut să mi clarifice cât de puțin acest mic colțisor dobrogean de care mă ocup.

Dela 1399-1406 se știe cu precizie, că după stăpânirea românească a lui Mircea Despotul țării lui Dobrotici vine Mohamed Cuceritorul și colonizatorul pe vechile ruine ale diferitelor vicuse ruinate de năvăliri și dă noi denumiri satelor, așezate pe sus numitele ruine antice, denumiri ca Cigrâcci, Chioseler, Sofular, Murfatlar etc. și astfel se afirmă de acum înainte elementul turco-tătar până la 1877.

TITUS CERGĂU.

Rugăm pe d-nii învățători să ne trimită istoricul satelor, unde locuiesc, amintirile bătrânilor dobrogeni și unele legende locale, care interesează în mod cu totul deosebit pe mulți cercetători ce le va prețui la justa lor valoare.

CHRISTOS A INVIAT!